

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 10 września 2025 r.

Pozycja 236

POSTANOWIENIE

z dnia 4 czerwca 2025 r.

Sygn. akt Ts 105/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski – przewodniczący
Michał Warciński – sprawozdawca
Jarosław Wyrembak,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 10 lutego 2021 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.C.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 28 lipca 2020 r. (data nadania) A.C. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła o stwierdzenie, że: 1) art. 33 ust. 3 i 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L z 2003 r. Nr 338, poz. 1; dalej: rozporządzenie) jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji; 2) art. 23 lit. a w związku z art. 31 ust. 2 rozporządzenia są niezgodne z art. 72 Konstytucji; 3) art. 28-36 rozporządzenia są niezgodne z art. 45 ust. 1 oraz art. 72 Konstytucji.

Skarżąca twierdzi, że zakwestionowane przepisy rozporządzenia naruszają prawo do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz zasadę ochrony praw dziecka (art. 72 Konstytucji).

Postanowieniem z 10 lutego 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 16 lutego 2021 r.) Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) – odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, stwierdziwszy, że nie spełnia ona przesłanki określonej w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK. Trybunał ustalił, że zakwestionowane w skardze przepisy rozporządzenia nie były podstawą postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. I Wydział Cywilny z 15 kwietnia 2020 r. (sygn. akt [...]), tj. orzeczenia, które skarżąca wskazała jako ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W zażaleniu złożonym 23 lutego 2021 r. (data nadania) skarżąca zarzuciła, że Trybunał, wydając postanowienie, naruszył art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK. Zdaniem skarżącej wprawdzie postanowienie Sądu Apelacyjnego z 15 kwietnia 2020 r. (o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania) nie zostało wprost oparte na zakwestionowanych w skardze konstytucyjnej przepisach rozporządzenia, ale jest „logiczną konsekwencją” orzeczenia Sądu Najwyższego, oddalającego jej skargę kasacyjną. Skarżąca zwróciła uwagę na to, że „decyzja procesowa podjęta przez Sąd Najwyższy była w istocie uznaniem prawidłowości ostatniej decyzji merytorycznej w sprawie, tj. postanowienia Sądu Apelacyjnego (...) z 23 stycznia 2019 r. (...) o nadani[u] klauzuli wykonalności orzeczeniu sądu zagranicznemu i sama w sobie – z uwagi na reformatoryjny charakter żądania zawartego w skardze kasacyjnej – miała w sobie wyraźny pierwiastek oceny merytorycznej (...)”. Dlatego Trybunał, mając powyższe na względzie, „stosując ekstensywną i celowościową wykładnię (...) [art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK] powinien ocenić, że orzeczenie Sądu Apelacyjnego (...) z 15 kwietnia 2020 r. (...) tylko formalnie opiera się wyłącznie o przepisy k.p.c. o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania z uwagi na to, że wszystkie zarzuty skargi o wznowienie zostały już rozpoznane w ramach negatywnej dla (...) [skarżącej] decyzji procesowej Sądu Najwyższego (...)”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

W zażaleniu skarżąca dowodzi, że zakwestionowane przepisy rozporządzenia były podstawą postanowienia Sądu Apelacyjnego odrzucającego jej skargę o wznowienie postępowania. Według niej, skoro rozstrzygnięcie to było konsekwencją orzeczenia Sądu Najwyższego, który w sposób merytoryczny odniósł się do kwestii wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego, to przepisy rozporządzenia były także – choć pośrednio – podstawą odrzucenia jej skargi o wznowienie postępowania.

Powyższy zarzut opiera się na błędnym rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji i doprecyzowujących go art. 53 ust. 1 pkt 1 i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Trybunał zwraca uwagę, że zgodnie z art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK przedmiotem skargi może być wyłącznie ten przepis prawa, który stanowił podstawę wydania przez organ władzy publicznej orzeczenia naruszającego prawa lub wolności konstytucyjne skarżącego. W związku z tym pomiędzy treścią zakwestionowanego przepisu a podjętym na jego podstawie rozstrzygnięciem oraz zarzucanym temu rozstrzygnięciu naruszeniem praw lub wolności konstytucyjnych musi istnieć ścisły związek. Regulacja prawna stanowiąca przedmiot skargi konstytucyjnej musi w taki sposób determinować w sensie normatywnym treść wydanego orzeczenia, że prowadzi to do wskazanego w skardze naruszenia praw lub wolności konstytucyjnych przysługujących skarżącemu (por. postanowienie TK z 26 sierpnia 2020 r., sygn. SK 44/20, OTK ZU A/2020, poz. 44 i przywołane w nim orzeczenia).

Jak Trybunał ustalił w zaskarżonym postanowieniu, a czego skarżąca w zażaleniu nie kwestionuje, orzeczenie wskazane przez nią jako ostateczne odnosi się wyłącznie do ustawo-

wych podstaw wznowienia postępowania, nie rozstrzyga więc o prawach, których naruszenie zarzuciła w skardze konstytucyjnej. Dlatego też nie zostało ono wydane na podstawie zaskarżonych przepisów rozporządzenia dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, lecz na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.).

Zarzuty sformułowane w zażaleniu opierają się także na błędnym założeniu, że wniesienie przez skarżącą skargi kasacyjnej i skargi o wznowienie postępowania wyczerpało drogę prawną, o której mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, a przez to doprowadziło do uzyskania przez nią ostatecznego orzeczenia. Należy więc przypomnieć, że Trybunał w swoich orzeczeniach wielokrotnie wskazywał, że do wyczerpania drogi prawnej dochodzi w momencie uzyskania przez skarżącego prawomocnego orzeczenia w konsekwencji skorzystania przez niego z przysługujących mu zwyczajnych środków odwoławczych, przy czym skorzystanie oznacza wniesienie takiego środka przy spełnieniu wszystkich wymogów wynikających z danej procedury. Wniesienie innych środków odwoławczych, tzw. nadzwyczajnych (*in casu* skargi kasacyjnej i skargi o wznowienie postępowania), wykracza poza ramy „drogi prawnej”, o której mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK (zob. postanowienie TK z 11 października 2017 r., sygn. Ts 82/17, OTK ZU nr I/B/2017, poz. 220 i przywołane tam orzeczenia).

W analizowanej sprawie orzeczeniem, o którym mowa w art. 79 ust. 1 i art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, jest prawomocne postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. z 23 stycznia 2019 r. (sygn. akt [...]). Właśnie to orzeczenie ostatecznie ukształtowało sytuację prawną skarżącą, z którą wiążą się stawiane przez nią zarzuty. Na marginesie należy więc stwierdzić, że to od daty doręczenia tego orzeczenia, nie zaś – co przyjęła skarżąca – postanowienia tego sądu z 15 kwietnia 2020 r. (tj. postanowienia o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania), rozpoczął się bieg terminu wniesienia skargi konstytucyjnej. Dlatego, jeśliby nawet przyjąć za skarżącą, że zakwestionowane przez nią przepisy były pośrednio stosowane przez Sąd Najwyższy i Sąd Apelacyjny, to skardze konstytucyjnej i tak należałoby odmówić nadania dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie Trybunał stwierdza, że w postanowieniu z 10 lutego 2021 r. zasadnie uznał, że analizowana skarga nie spełnia ustawowych wymogów i w związku z tym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – prawidłowo odmówił nadania jej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p.TK *a contrario* – nie uwzględnił zażalenia.